

Sygn. akt II Ka 433/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Zamościu II Wydział Karny w składzie :

Przewodniczący: SSO Urszula Zwolak (spr.)

Sędziowie: SO Lesław Dąbrowski

SO Przemysław Szyszka

Protokolant: st.sekr.sąd. Agnieszka Nowakowska

przy udziale Prokuratora Prok. Okręg. Roberta Gąski

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2015 roku

sprawy **M. S.**

skazanego wyrokiem łącznym

na skutek apelacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Hrubieszowie

z dnia 30 grudnia 2014 r. sygn. akt II K 170/14

uchyla zaskarżony wyrok w całości i sprawę M. S. przekazuje Sądowi Rejonowemu w Hrubieszowie do ponownego rozpoznania.

/-/ Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt II Ka 433/15

UZASADNIENIE

Uzasadnienie faktyczne:

Skazany **M. S.** złożył do Sądu Rejonowego w Hrubieszowie wniosek o wydanie wyroku łącznego obejmującego kary, jakimi dotychczas został skazany. Po rozpoznaniu wniosku skazanego, Sąd Rejonowy w Hrubieszowie wyrokiem z dnia 30 grudnia 2014 roku, wydanym w sprawie IIK 170/14, rozstrzygnął w związku z wnioskiem M. S.:

skazanego prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Hrubieszowie z dnia **10 września 2009 roku** w sprawie o sygn. akt **II K 514/09** za czyn z art. 178a § 1 k.k., popełniony w **dniu 23 maja 2009 roku**, na karę grzywny w rozmiarze 100 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych; orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat oraz podanie wyroku do publicznej wiadomości;

II. Sądu Rejonowego w Hrubieszowie z dnia **28 stycznia 2010 roku** w sprawie o sygn. akt **II K 943/09**, za czyn z art. 279 § 1 k.k., popełniony w dniu **08 listopada 2009 r.**, na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat tytułem próby; oddano skazanego pod dozór kuratora oraz na podstawie

art. 33 § 2 k.k. orzeczono grzywnę w rozmiarze 50 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Hrubieszowie z dnia 22 grudnia 2012 roku zarządzono wobec skazanego wykonanie kary pozbawienia wolności;

III. Sądu Rejonowego w Zamościu z dnia **30 czerwca 2010 roku** w sprawie o sygn. akt **II K 343/10**, za czyny:

- 1) z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **7 na 8 listopada 2009 roku**,
- 2) z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **7 na 8 listopada 2009 roku**,
- 3) z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **7 na 8 listopada 2009 roku**,
- 4) z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **7 na 8 listopada 2009 roku**,
- 5) z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **10 na 11 listopada 2009 roku**,
- 6) z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **10 na 11 listopada 2009 roku**,
- 7) z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **10 na 11 listopada 2009 roku**,
- 8) z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **10 na 11 listopada 2009 roku**,
- 9) z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **10 na 11 listopada 2009 roku**,
- 10) z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **10 na 11 listopada 2009 roku**,
- 11) z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **10 na 11 listopada 2009 roku**,
- 12) z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **10 na 11 listopada 2009 roku**,
- 13) z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **10 na 11 listopada 2009 roku**,
- 14) z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **10 na 11 listopada 2009 roku**,
- 15) z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z **10 na 11 listopada 2009 roku**, uznawszy, że stanowią one ciąg przestępstw określony w art. 91 § 1 k.k., na karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby, na podstawie art. 33 § 2 k.k.- na grzywnę w rozmiarze 70 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych; orzeczono też dozór kuratora oraz obowiązek naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Hrubieszowie z dnia 22 czerwca 2012 roku zarządzono skazanemu wykonanie kary pozbawienia wolności;

IV. Sądu Rejonowego w Hrubieszowie z dnia **24 października 2011 roku** w sprawie o sygn. akt **II K 909/10**, za czyn z art. 279 § 1 k.k., popełniony w **nocy z 10 na 11 listopada 2009 roku**, na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat tytułem próby; na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzono grzywnę w rozmiarze 80 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych; oddano skazanego pod dozór kuratora oraz środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Hrubieszowie z dnia 22 czerwca 2012 roku zarządzono wobec skazanego wykonanie kary pozbawienia wolności;

V. Sądu Rejonowego w Hrubieszowie z dnia **16 maja 2012 roku** w sprawie o sygnaturze akt **II K 1210/11**, za czyny:

- z art. 289 § 2 k.k., popełniony w dniu **6 października 2011 roku**, na karę 1 roku pozbawienia wolności;
- z art. 288 § 1 k.k., popełniony w dniu **6 października 2011 roku**, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu **6 października 2011 roku**, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczono karę łączną w rozmiarze 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności; orzeczono też środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody;

VI. Sądu Rejonowego w Hrubieszowie z dnia **6 czerwca 2013 roku**, w sprawie oznaczonej sygnaturą akt **II K 1219/12** za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu **8 kwietnia 2012 roku**, na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

w ten sposób, że:

- na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami w sprawach **II K 1210/11** i **II K 1219/12** połączył i orzekł karę łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

- na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczył skazanemu okres odbywania kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie II K 1210/11 od 01 stycznia 2013 roku do 01 września 2014 roku;

- w pozostałym zakresie wyroki w sprawach **II K 1210/11** i **II K 1219/12** podlegają odrębnemu wykonaniu;

- na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego w zakresie skazań w sprawach: II K 943/09 i II K 343/10 (objętych prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Hrubieszowie w sprawie **II K 32/13**) oraz II K 514/09 i II K 909/10;

- na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. zwolnił skazanego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w części skazującej;

- na podstawie art. 630 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. w części umarzającej postępowanie koszty procesu przejął na rachunek Skarbu Państwa;

- zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. C. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem wynagrodzenia za obronę udzieloną z urzędu oraz 27,60 (dwadzieścia siedem 60/100) złotych tytułem podatku VAT.

Apelację w tej sprawie wywiodła ustanowiona z urzędu obrońca skazanego. Na podstawie art. 444 k.p.k. i art. 425 § 1 i 2 k.p.k. zaskarżyła wyrok w części, tj. w zakresie orzeczenia o karze, zaś powołując się na przepis art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 3 k.p.k. wyrokowi temu zarzuciła:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę przez uznanie, że między czynami, za które M. S. został skazany wyrokami IIK 1210/11 i IIK 1219/12 nie zachodzi tego rodzaju związek przedmiotowo-podmiotowy, który uzasadniałby zastosowanie zasady absorpcji, co niewątpliwie miało wpływ na treść wyroku.

Na podstawie art. 427 § 1 k.p.k., skarżąca podnosząc powyższy zarzut wносиła o:

- zmianę wyroku poprzez orzeczenie wobec skazanego kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Uzasadnienie prawne:

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego jest zasadna o tyle, o ile daje Sądowi Okręgowemu w ramach kontroli instancyjnej, asumpt do orzekania z urzędu w zakresie całości zaskarżonego orzeczenia.

Podzielając w całości stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w tezie do wyroku z dnia 16 listopada 2011 roku (III KK 236/11, opubl. LEX nr 1055027), iż:

W sytuacji, gdy obrońca w złożonej apelacji od wyroku łącznego podnosi jedynie zarzut niewspółmierności orzeczonej kary łącznej, nie zwalnia to sądu odwoławczego z dokonania właściwej kontroli zaskarżonego orzeczenia, z uwzględnieniem wynikających z akt sprawy okoliczności co do połączenia kary, która w ogóle nie została wobec skazanego orzeczona, jak i orzeczenia w wyroku kary łącznej grzywny.

Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że zasadną i konieczną jest, a z punktu widzenia przepisów prawa dopuszczalną, analiza zaskarżonego wyroku łącznego w całości. Ograniczenie bowiem zakresu kontroli odwoławczej w niniejszej sprawie jedynie do wymiaru kary łącznej obejmującej skazania w sprawach IIK 1210/11 i IIK 1219/12 doprowadzi do istnienia w przestrzeni prawnej orzeczenia nieprawidłowego, której to nieprawidłowości w przyszłości nie będzie można konwalidować – zgodnie z przytoczonym w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku (IIAKa 302/05). Nie bez znaczenia dla zakresu przeprowadzonej kontroli odwoławczej pozostaje uregulowanie prawne (art. 570 k.p.k.) pozwalające w zakresie wydania wyroku łącznego procedować z urzędu. Sądowi Okręgowemu znane jest stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w postanowieniu z dnia 18 lutego 2015 roku (IIKK 26/15, LEX nr 1654740), wskazujące na ograniczenie zakresu i rygorystycznie określające granice rozpoznania sprawy w postępowaniu odwoławczym, w sytuacji gdy autorem środka odwoławczego jest czynnik fachowy (obrońca oskarżonego), jednak judykat ten odnosi się do zaskarżonych orzeczeń, innych niż wyrok łączny. Wyroki łączne natomiast można, a w niektórych sytuacjach należy rozpoznawać szerzej, gdyż nie dotyczą one bezpośrednio kwestii winy i odpowiedzialności karnej, a koncentrują się na ponownym kształtowaniu wymiaru orzeczonych wcześniej kar lub środków karnych. Po tych wstępnych uwagach należy odnieść się do zarzutów apelacji i stwierdzonych z urzędu uchybień zaskarżonego orzeczenia.

Zarzut apelacji odnoszący się do kary łącznej obejmującej skazania w sprawach IIK 1210/11 i IIK 1219/12 jest zasadny o tyle, o ile orzeczenie nowej kary łącznej (obejmującej kary wymierzone IIK 943/09, IIK 343/10 i IIK 909/10) będzie miało znaczenie dla orzeczenia tej kary łącznej. Należy zgodzić się również z zarzutem apelacji, iż Sąd I instancji dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na niedostatecznym zgromadzeniu informacji o skazanym. Zgodnie z treścią art. 571 § 1 k.p.k. Sąd wymierzając karę łączną winien dysponować jak najszerszym spektrum wiadomości o skazanym, gdyż, również przy wymiarze kary łącznej zastosowanie ma chociażby częściowo art. 53 k.k. (wyrok SN z dnia 29 kwietnia 20210 r., III KK 291/09, OSNwSK 2010/1/946: Przepis art. 53 k.k. znajduje przynajmniej częściowe zastosowanie przy wymierzaniu kary łącznej w wyroku łącznym.). Z tego tytułu obowiązkiem Sądu jest zgromadzić jak najwięcej informacji o skazanym, bowiem:

Powinność sądu orzekającego w przedmiocie wydania wyroku łącznego, określona w art. 571 § 1 k.p.k., ma służyć właściwemu kształtowaniu przez ten sąd wymiaru kary łącznej w oparciu o pełny, możliwy do ustalenia w realiach rozpoznawanej sprawy, zakres wiedzy o przestępstwach i ich sprawcy. (wyrok SN z dnia 4 października 2011 r., IIKK 112/11, LEX nr 1084712).

Sąd Rejonowy nie brał pod uwagę, iż w większości spraw prowadzonych przeciwko niemu, M. S. korzystał ze statusu przestępcy młodocianego i należałoby rozważyć uzyskanie informacji o jego środowisku rodzinnym oraz opinię o nim z miejsca zamieszkania. Te uchybienia w połączeniu z omówionymi poniżej stały się powodem wydania orzeczenia kasatoryjnego co do całości zaskarżonego wyroku łącznego.

Sąd Okręgowy zwrócił już wyżej uwagę, iż zakresem kontroli odwoławczej z urzędu objął również rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku łącznym dotyczące umorzenia postępowania w zakresie orzeczenia kary łącznej obejmującej skazania w sprawach: IIK 943/09, IIK 343/10 i IIK 909/10 Sądów Rejonowych w Hrubieszowie i Zamościu. Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku nie podjął decyzji o połączeniu wyrokami łącznymi kar orzeczonych wobec skazanego w tych sprawach i postępowanie w tym zakresie umorzył, gdyż stwierdził, że istnieje wyrok łączny obejmujący kary orzeczone w wyrokach wydanych w sprawach IIK 943/09 i IIK 343/10 (sygn. akt IIK 32/13) i w tym wyroku łącznym, postępowanie co do objęcia nim również skazania ze sprawy IIK 909/10 zostało rozstrzygnięte. Podejmując taką decyzję, Sąd Rejonowy powołał się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie wydanego w sprawie IIAKa 302/05 z dnia 17 stycznia 2006 roku (opubl. LEX nr 168026):

Niedopuszczalne jest ingerowanie w prawomocny wyrok łączny przez wykorzystanie uregulowania zawartego w art. 575 § 1 k.p.k. i stwierdzenie, że wyrok taki stracił moc tylko po to, aby dokonać połączenia kar w innej konfiguracji czy naprawić błędne rozstrzygnięcie, jakie zapadło w prawomocnym wyroku łącznym.

Stanowisko to jest niewątpliwie trafne, jednak nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie. Uszło bowiem uwadze Sądu Rejonowego, iż w sprawie IIK 32/13, po pierwsze kara orzeczona w sprawie IIK 909/10 nie została objęta karą łączną orzeczoną w wyroku łącznym – przy czym ta okoliczność nie jest decydująca, po drugie z treści wyroku IIK 32/13 jednoznacznie wynika, iż Sąd orzekający w tej sprawie pozostawał w przekonaniu i posiadał wiedzę, iż wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie IIK 909/10 jest nadal warunkowo zawieszona – k. 17 akt. Ta okoliczność była decydująca o umorzeniu postępowania w przedmiocie objęcia karą łączną, kary wymierzonej w sprawie IIK 909/10.

Sąd Rejonowy procedujący w niniejszej sprawie miał wiedzę i świadomość, iż zarządził wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie IIK 909/10, czego dowodem jest treść zaskarżonego wyroku – k. 127. Fakt zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności, przy zaistnieniu przesłanek z art. 85 k.k. stanowi podstawę do wydania nowego wyroku łącznego.

Wymierzenie nowej kary łącznej w nowym wyroku łącznym zasadne jest wówczas, gdy w brany pod uwagę zbiegu realnym przestępstw i w sekwencji wyroków stanowiących podstawę do orzeczenia kary łącznej pojawiają się nowe elementy, których nie brano pod uwagę w poprzednim wyroku łącznym. (wyrok SN z dnia 3 grudnia 2014 r., IIKK 246/14, opubl. LEX nr 1583222).

Te ustalenia doprowadziły Sąd Okręgowy do wniosku, iż koniecznym w zaistniałej sytuacji prawnej i faktycznej jest uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Inna decyzja w tym zakresie doprowadziłaby do zaistnienia przesłanek z art. 440 k.p.k. – oczywistej i rażącej niesprawiedliwości orzeczenia, bowiem naruszałaby prawa skazanego do wydania wyroku łącznego przy zaistnieniu materialnych przesłanek w tym zakresie, tj. z art. 85 k.k..

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uchylił wyrok w całości, zaś ponownie rozpoznając sprawę:

- Sąd Rejonowy weźmie pod uwagę przedstawione powyżej rozważania i ponownie przeanalizuje istnienie przesłanek do wydania wyroku łącznego obejmującego skazujące wyroki zapadłe wobec skazanego M. (P.) S.;

- Sąd zgromadzi informacje wyszczególnione w art. 571 § 1 k.p.k. i w oparciu o nie rozważy wymiar orzekanej kary lub kar łącznych;

- w razie konieczności orzeczenie prawidłowo – zgodnie z treścią art. 424 k.p.k. uzasadni;

- sporządzając wyrok ustali, czy skazany ma dwa (M. P.), czy jedno imię (M.).

/-/ Na oryginale właściwe podpisy.